

Usnesení Nejvyššího soudu ČSR ze dne 05.02.1980, sp. zn. 6 To 2/80, ECLI:CZ:NS:1980:6.TO.2.1980.1

Číslo: 44/1980

Právní věta: Trestný čin je spáchán v souvislosti s požíváním alkoholu ve smyslu § 72 odst. 2 písm. b) tr. zák., jestliže motivace jednání pachatele byla významnou měrou ovlivněna tzv. alkoholickou rozladou - dysthymií, která je příznakem pokročilého alkoholismu. Je nerozhodné, že pachatel v době spáchání trestného činu nebyl opilý a že nepožil alkoholické nápoje před spácháním trestného činu.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 05.02.1980

Spisová značka: 6 To 2/80

Číslo rozhodnutí: 44

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Ochranné protialkoholické opatření

Předpisy: 140/1961 Sb. § 72 odst. 2 písm. b

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 44/1980 sb. rozh.

Trestný čin je spáchán v souvislosti s požíváním alkoholu ve smyslu § 72 odst. 2 písm. b) tr. zák., jestliže motivace jednání pachatele byla významnou měrou ovlivněna tzv. alkoholickou rozladou - dysthymií, která je příznakem pokročilého alkoholismu. Je nerozhodné, že pachatel v době spáchání trestného činu nebyl opilý a že nepožil alkoholické nápoje před spácháním trestného činu.

(Usnesení Nejvyššího soudu ČSR ze dne 5. 2. 1980 sp. zn. [6 To 2/80](#).)

Nejvyšší soud ČSR zamítl stížnost odsouzeného Z. K. proti usnesení krajského soudu v Brně sp. zn. 1 T 10/78 ze dne 21. 12. 1979 podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř.

Z odůvodnění:

Rozsudkem krajského soudu v Brně ze dne 5. 9. 1978 sp. zn. 1 T 10/78 byl Z. K. uznán vinným trestným činem loupeže podle § 234 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák. a odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání osmi let, pro jehož výkon byl zařazen do druhé nápravně výchovné skupiny. Byl mu také uložen trest propadnutí věci a ochranný dohled na dobu dvou let. Dále mu bylo uloženo podle § 72 odst. 2 písm. b), odst. 4 tr. zák. i ústavní ochranné protialkoholní léčení.

Rozsudkem Nejvyššího soudu ČSR ze dne 1. 12. 1978 sp. zn. 6 To 28/78 byl shora citovaný rozsudek krajského soudu v Brně zrušen v celém rozsahu a Z. K. byl uznán vinným trestným činem loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. a odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání šesti let, pro jehož výkon byl zařazen do druhé nápravně výchovné skupiny. Odsouzenému byl dále uložen trest propadnutí věci, ochranný dohled na dobu dvou let a povinnost nahradit poškozenému způsobenou škodu.

O ochranném léčení však Nejvyšší soud ČSR nerozhodl a podle § 259 odst. 1 tr. řádu vrátil věc v tomto směru soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí. V odůvodnění tohoto rozhodnutí Nejvyšší soud ČSR uvedl, že znalci psychiatři se v písemném posudku nezabývali uložením ochranného protialkoholního léčení a teprve u hlavního líčení navrhl jeden ze znalců uložení ústavního protialkoholního léčení, aniž návrh blíže objasnil.

Odvolací soud proto zrušil výrok k ochranném léčení a vrátil věc stran tohoto výroku soudu prvního stupně s tím, aby ve veřejném zasedání věc výsledkem znalce objasnil a rozhodl.

Krajský soud v Brně si vyžádal od znalců lékařů psychiatrů MUDr. M. H. a MUDr. R. H. doplnění znaleckého posudku a z výpovědí znalců u veřejného zasedání a z jejich písemného dodatku ke znaleckému posudku zjistil, že odsouzený Z. K. pije již asi od dvanácti let svého věku a postupem let přivykl pít kolem 6-10 půllitrů piva za dne, v excesech až dvacet půllitrů a mívá občas tzv. víkendové „tahy“, kdy je od pátku do pondělí opilý, takže v současné době lze u něho již konstatovat alkoholismus ve fázi návykové. Průvodním znakem alkoholismu jsou tzv. alkoholické rozlady, dythymie, které odsouzený sám podrobně popisuje. Jde o poruchu nálady nehlubokého stupně charakterizovanou pocitem mrzutosti, nespokojenosti, touhy po změně, lehké podrážděnosti s pocitem vnitřního napětí. Tento stav se dostavuje buď bez zevního podnětu, nebo z podnětů malicherných a nevýznamných, subjektivně je prožíván jako stav velmi nepříjemný, trvající více hodin a periodicky v nestejných časových intervalech se opakující. Vyskytuje se u pokročilejšího stadia závislosti na alkoholu a ve stavu střízlivém, a pokud tato rozlada nemizí spontánně, vede obvykle alkoholika ve snaze dosíci emočního přeladění k novému uvedení do stavu opilosti. Při trvání rozlady je slon k životnímu bilancování, pocity nespokojenosti jsou doprovázeny snahou dosáhnout změny až puzením do činnosti, které by měla toto subjektivně nepříjemné prožívání vlastního stavu změnit. Neběží o stav rovnající se vegetativní rozladě bezprostředně následující po vystřízlivění z opilosti, nýbrž o stav delšího trvání a vyskytující se i po vícedenní střízlivosti.

Odsouzený kritického dne 22. 5. 1978 alkohol nepožíval a nepil ani den před tím. Náladu měl spíše mrzutou, zatoužil prostě někam odjet, po rozhodnutí se necítil nijak potěšený, že se podívá jinam. Tato nálada přetrvávala až do doby, než se zmocnil auta a řidiče hrozbou nožem vypudil ven. Při následujícím řízení měl pocit radosti, volnosti, svobody.

Oba znalci došli proto k závěru, že odsouzený Z. K. spáchal trestný čin loupeže v průběhu rozlady způsobené dlouholetým požíváním alkoholu. zjištěná rozlada jako příznak pokročilého alkoholismu se tedy významnou měrou promítala do motivace jeho jednání jak v době, kdy autotaxi najímal, tak v době, kdy užil hrozby násilím vůči řidiči. Okolnost, že odsouzený nebyl v době spáchání trestného činu opilý a že nepil ani dva dny před tím, je nevýznamná. Zjištěná alkoholická rozlada je příznakem pokročilého stupně závislosti obžalovaného na alkoholu a čin byl tedy spáchán v souvislosti s požíváním alkoholu.

Z hořejších zjištění měl krajský soud prokázáno, že mezi alkoholismem odsouzeného a jeho trestnou činností je příčinný vztah, tj. že odsouzený spáchal trestnou činnost v souvislosti s požíváním alkoholu.

Soud proto podle § 72 odst. 2 písm. b) tr. zák. uložil odsouzenému ochranné léčení protialkoholní, neboť bylo bezpečně prokázáno, že odsouzený se oddává nadměrnému požívání alkoholických nápojů

a trestný čin spáchal v souvislosti s požíváním alkoholu. Soud dále rozhodl podle § 72 odst. 4 tr. zák., že toto ochranné protialkoholní léčení se vykoná v léčebném ústavu.

K odůvodnění napadeného usnesení a k námitkám odsouzeného je nutno jen zdůraznit, že výsledky provedeného dokazování, a to především znalecký posudek znalců psychiatrů, zprávy o pověsti odsouzeného i vyjádření jeho samotného k tomu, co bylo příčinou toho, že se dopustil trestného činu loupeže, dávají spolehlivé podklady pro závěr, že odsouzený je již alkoholikem v pokročilém stavu vývoje závislosti na alkoholu a že trestného činu se dopustil mimo jiné z motivace, do níž se promítal právě jeden z příznaků pokročilého stupně závislosti na alkohol, tzv. alkoholická rozlada neboli dystymie. Protože požívání alkoholu u odsouzeného má zejména charakter nekritického útěku od reality a odsouzený se sám do tohoto chorobného návyku již nedovede oprostit, když ani dlouhodobá abstinence po dobu výkonu trestu není ještě zárukou, že nebude alkohol požívat znovu, jak také vyplynulo z výpovědí znalců ve veřejném zasedání, nemá ani Nejvyšší soud ČR pochybnosti o tom, že u odsouzeného jde již o takový stav, který vyžaduje protialkoholní léčení. Vzhledem k povaze chorobného návyku na alkohol a k léčebným možnostem odsouzeného nepochybil krajský soud ani ve výroku, jímž podle § 72 odst. 4 tr. zák. rozhodl, že uložené protialkoholní léčení odsouzený vykoná v léčebném ústavu.